No. 1264 Zaterdag 21 Maart 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 20 Maart.

DE NIEUWE BEGROOTING.

Landbouw.

Een hemelsbreed verschil bestaat er tusschen Suriname en Curaçao. Terwijl onze zusterkolonie overvloed heeft aan milde regens, ligt ons eiland beneden den passaatwind, die onze velden uitdroogt, de rotsen nog harder en kaler maakt dan zij reeds van nature waren, en gedurende negen maanden de wolken snel voortjaagt over ons eiland zonder dat ze gelegenheid hebben zich te verdikken, te dalen, te vallen en in regen zich op te lossen. Suriname vindt zijn hoofdbestaan in den landbouw, welke daar overal met vrucht kan worden uitgeoefend; niet zoo op Curaçao. Als men het hier op tijd kon laten regenen, en den wind kon keeren, ja, dan kon men er ook aan denken van Curaçao evenals van Suriname een landbouwkolonie te maken. Nu zijn en blijven onze oogsten meevallertjes, geheel en al afhankelijk van meer of minderen regenval, nu is en blijft Curaçao aangewezen de hoofdbron van zijn bestaan te zoeken, waar de Schepper die geopend heeft, in zijn geographische ligging, in zijn haven. De hoofdbron van Curaçao zal altijd blijven scheepvaart en handel en nijverheid. Landbouw behoeft daarom nog niet ver weg geworpen te worden als een geheel en al onbruikbaar middel van bestaan, maar het zal toch altijd een moeilijk te hanteeren middel blijven met zeer wisselvallige resultaten.

Landbouw kan op de tweede, derde plaats komen als een niet te versmaden hulpmiddel om ons export—producten voor Scheepvaart en handel te leveren, meer nog om aan de buitenbevolking het hoofdbestanddeel van het volksvoedsel, de mais, te verzekeren. Te verzekeren! Alsof dit mogelijk ware, bij zooveel wisselvalligheid in den regen, bij zooveel vijanden, die ook in mildere jaren den maïsoogst belagen, en dikwerf vernielen.

Maar toch kan de landbouwkunde minstens *zoeken* naar verdelgingsmiddelen der vijanden van onze mais, dividivi, cocos, oranje–appel. Dat tot dusverre nog niets werd gevonden, is geheel natuurlijk. Er werd ook volstrekt niet gezocht. De landbouwkunde beweegt zich binnen onze Kolonie in een richting, welke in de Tweede Kamer der Staten-Generaal een „avontuurlijke" werd genoemd. Is het wonder, dat de landbouwplannen van den Gouverneur zoo weinig populair zijn en algemeen worden afgekeurd?

Er is voor den landbouw op Curaçao wel wat te doen, maar niet in de richting, waarin het Bestuur tot dusverre zich bewoog.

Wat werd er gedaan om de maïs, de hoofdcultuur van Curaçao, te verbeteren, om de oogsten te beschermen en te beveiligen tegen rupsen en insecten?

Dividivi werd hier en daar opnieuw uitgezaaid. Wat werd er echter gedaan om de reeds zoo lang hier heerschende ziekte der grootere boomen tegen te gaan? Als nu de kleine scheuten groot zijn, zullen ook zij worden aangetast.

Wat werd er gedaan om het insect, dat onze cocosboonen vernielt, te vernietigen?

Wat is er eigenlijk bereikt op landbouwkundig gebied? Wat werd er met al die kostbare proeven bewezen? Wat weten wij nu meer, of beter, dan zeven jaar geleden?

Wij zijn op landbouwkundig gebied nog geen stap verder gekomen.

Voor proeven heeft men tijd noodig. Zeker; maar in zes, zeven jaar kon men toch van een bepaalde cultuur wel voldoende proeven genomen hebben, kon men in een bepaalde richting toch wel iets als vaststaande en uitgemaakt hebben bewezen, minstens wijzen kunnen op zekere gegevens, die een oplossing in de naaste toekomst doen voorzien.

Maar wij weten nog niets en kunnen in de verste verte nog niet voorzien, wat het resultaat der genomen proeven wezen zal.

Hoe kon het ook anders? Van een geregeld plan, van een scherp omlijnd program valt niets te bespeuren. Iedere begrooting brengt weer nieuwe plannen en proeven, telkens wat nieuws.

In die richting, „de avontuurlijke" wil niemand medewerken. Daarvoor is op Curaçao het geld te duur.

Moeten wij daarom den landbouw maar verwaarloozen en er niets voor doen?

Volstrekt niet. Maar op veel goedkoopere wijze, dunkt ons, kan men althans op eenige resultaten hopen.

Wij bezitten in onze Kolonie de „Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw," etc. Deze „Maatschappij" wordt gevormd door Curaçaonaars, waaronder velen, die jarenlang practisch den landbouw beoefenden, met klimaat en bodemgesteldheid van ons eiland volkomen bekend zijn. Als Secretaris der Maatschappij fungeert de Heer DUSSEL, die in het bezit is van een landbouwakte. Betrekkingen met andere dergelijke Maatschappijen, met de Departementen van Landbouw in Amerika en op Jamaica, met de Directeuren der cultuurtuinen op Trinidad en Demerara, etc. worden geregeld onderhouden.

Over een reeds goed voorziene bibliotheek kan beschikt worden. In een proeftuin wordt geregeld gearbeid en proeven worden genomen. Daarbij komt nog, dat deze Maatschappij jaarlijks een subsidie geniet van de Kolonie.

Is nu zulk een Maatschappij niet meer dan voldoende voor een Kolonie als Curaçao, dat nooit een landbouwkolonie kan worden, maar waar de landbouw hoofdzakelijk bestaat in het planten van mais door de buitenbevolking?

Moest nu *naast* den proeftuin van de Maatschappij nog een proeftuin van het Gouvernement worden aangelegd? Is één proeftuin voor Curaçao niet voldoende?

Kan de vakkennis van een onderwijzer met landbouwakte niet volstaan voor onze Kolonie? Op verschillende eilanden kan het Gouvernement zelfs over meerdere onderwijzers met landbouwakte beschikken. Gelegenheid dus te over tot het inwinnen van advies, in verband met kennis van plaatselijke toestanden.

Wil men een landbouwkundige? Welnu, in September a. s. komt de Heer ECKER terug in de Kolonie, welke genoemden Heer behulpzaam was in het verkrijgen van zijn kennis als *landbouwkundige*, deze zal dus niet weigeren om bij gevraagd advies van zijn kennis te doen blijken.

Door gebrek aan samenwerking gaan vele goede krachten verloren en veroorzaakt men tegenwerking.

Wat zag men nog onlangs gebeuren?

Met en zonder hulp van het Gouvernement plantten particulieren sisal, als proef. Diezelfde proef was reeds begonnen in den proeftuin te Paramaribo, zoowel als in den proeftuin der Curaçaosche Maatschappij, en wordt nu nogmaals herhaald op het proefveld der Kolonie.

De Curaçaosche Maatschappij verzocht den Landbouwkundige een lezing te houden over dividivi–cultuur. genoemde Maatschappij liet deze lezing drukken en verspreidde deze brochure. En wat doet nu de Inspectie van den Landbouw in West-Indië? Precies dezelfde lezing werd opnieuw in brochure uitgegeven.

Werkeljk, wij gelooven, dat de „Curaçaosche Maatschappij," best in staat is te zorgen voor de noodige proeven en adviezen, voor zooverre die noodig mochten zijn voor onze Kolonie. Deze goede en goedkoope kracht wordt door het Bestuur niet voldoende benut.

Met een weinig meer samenwerking kon er enorm veel geld worden uitgespaard, zonder dat de landbouw daaronder behoefde te lijden. Integendeel. Daar de Maatschappij gevormd wordt door Curaçaonaars worden de proeven niet opgedrongen, maar zullen ze uit eigen initiatief, of op verzoek van het Bestuur met meer belangstelling en zorg worden genomen en de resultaten spoediger algemeen bekend zijn. En wederkeerig bij hoogere belangstelling van het Bestuur in de verrichtingen der Maatschappij zal deze ook meer activiteit ontwikkelen en beter tot haar recht komen.

Voor twee landbouwkundige corporaties is de Kolonie te klein en te weinig voor landbouw geschikt. Het particulier initiatief moet door het Bestuur gesteund en ontwikkeld, niet belemmerd worden. Laat de Curaçaosche Burgers dan vrij om zich te ontwikkelen op landbouwkundig gebied, zich meer en meer te vereenigen in de Maatschappij tot bevordering van Landbouw, en werk hun activiteit niet tegen door, als zij proeven willen nemen, hun het gras voor de voeten weg te maaien, en proeven te nemen van Bestuurswege, zoodat zij bij het opmaken van hun werkprogram en begrooting zich telkens te vergeefs afvragen: wat valt er nu eigenlijk voor ons nog te doen?

De enkele proeven, welke genomen moeten worden, kunnen best in den proeftuin der Maatschappij genomen worden, voor veel minder geld en — misschien met meer succes.

Om onzen Lezers de plannen van den Gouverneur bekend te maken, zullen wij den Toelichtenden Staat op de artikelen, die op den landbouw betrekking hebben hier afdrukken. De Koloniale Raad sprak verleden jaar als zijn verwachting uit: „dat eens eindelijk een goed doordacht plan aan den Raad zou worden voorgelegd: dat althans de noodzakelijkheid en het nut van de Landbouw-Inspectie op practische gronden zou worden aangetoond" (VOORLOOPIG VERSLAG). De Lezers moeten nu zelven maar oordeelen, of aan deze verwachtingen ditmaal werd voldaan.

Landbouwkundige.

Art 20. In het vertrouwen dat de Raad intusschen de overtuiging zou verkrijgen, dat de diensten van een landbouw–deskundige in de kolonie niet gemist kunnen worden, was ondergeteekende bij de behandeling van de begrooting voor het loopend dienstjaar er toe overgegaan het oorspronkelijk als traktement aangevraagd crediet voor de bezoldiging van den titularis in eene toelage om te zetten.

Zijnerzijds is ondergeteekende in het tusschenliggend tijdvak nog meer in zijne meening versterkt dat de voorlichting van zulk een deskundige niet kan worden ontbeerd, en doet hij wederom een beroep op den Raad om door goedkeuring van het voor 1909 aangevraagd traktement het Bestuur in de gelegenheid te stellen zich de vaste medewerking van een landbouwkundige te kunnen verzekeren.

Het is, meent ondergeteekende, te betreuren, dat er nog altijd niet toe is kunnen worden overgegaan een landbouwkundige eene vaste aanstelling te geven. Immers, — zou ondergeteekende al niet willen zeggen, dat over het algemeen de tijdelijke bekleeder van een ambt, zoo het vooruitzicht op eene definitieve aanstelling niet vaststaat, zich niet zóó ten volle aan het ambt geven zal als in geval de aanstelling eene vaste ware, — zoo ware het niettemin begrijpelijk indien gene, tengevolge van het tijdelijk karakter van zijne positie verplicht is uit te zien naar eene vaste aanstelling elders, ook met den besten wil niet dien lust en die opgewektheid bij zijn arbeid aan den dag zal kunnen leggen, waartoe hij in het ander geval bij machte zou zijn geweest.

Indien aan de betrekking slechts een tijdelijk karakter blijft verleend, zal eene voortdurende verwisseling van titularissen plaats vinden.

Het ligt dan toch voor de hand, dat men slechts de beschikking zal kunnen verkrijgen over deskundigen, die tijdelijk buiten betrekking zijn en hier voor korten tijd zouden willen invallen, maar die, zoodra zich elders vooruitzicht op eene vaste aanstelling voor hen opdoet, de tijdelijke betrekking hier zullen nederleggen.

Ondergeteekende zal wel niet er op behoeven te wijzen welk groot nadeel aan de zaak wordt toegebracht wanneer telkens een nieuwe titularis moet optreden, die, nauwelijks op de hoogte van de eischen van klimaat en bodem, alweer voor een ander plaats zou maken.

Vaste, consequente leiding is, wil men resultaten zien, de allereerste eisch en, tenzij het vooruitzicht op eene definitieve aanstelling geopend

Wetenschappelijk Allerlei.

AGAVE-CULTUUR

OP

DE PHILIPPIJNEN.

Broeder Jonathan schijnt van de Philippijnen één groote plantage te willen maken voor de levering van de ruwe grondstof voor verschillende takken zijner vezelstof-industrie. Tijdens zijn bestuur over die eilanden, is, terwijl alle andere cultures— die van suiker, tabak, koffie, rijst,— in dien tijd achteruit gingen of stationnair bleven, de abaca-cultuur steeds meer uitgebreid, zoodat de uitvoer van het betreffende product, de Manilla-hennep, in acht jaren tijds is verdubbeld (de waarde na mel., waarbij dan evenwel niet uit 't oog moet worden verloren, dat de prijs aanmerkelijk gestegen is, zoodat de quantiteit van den uitvoer in dien tijd niet zoo belangrijk is toegenomen — zulke toename staat evenwel te wachten, wanneer de nieuwe aanplantingen — vooral op Mindanao te vinden — zullen beginnen te rendeeren.)

Naast de abaca maakt thans de magey of agave het voorwerp uit der goede zorgen van het Bureau of Agriculture te Manilla, dat reeds twee millioen planten uit Hawai bestelde, die gedeeltelijk reeds aan planters werden verstrekt en verder bij aankomst zullen worden uitgereikt.

Tot nu toe waren de planters van maguey op de Philippijnen gedwongen hun toevlucht te nemen tot de verouderde, langdradige methoden voor de extractie der vezels, waartoe de bladeren in een vat, gevuld met zout water, werden gelegd, waarin na een dag of twee, drie de vezels loslieten.

Nu bestaan er genoeg machines om de extractie der vezels vlugger te bewerkstelligen, maar de prijs bijv. der in de Mexicaansche provincie Yucatan — waar de agave-cultuur in 't groot wordt toegepast — meest gebruikte stelsels bedraagt van 7000 tot 13000 gulden per stuk.

Onlangs zijn nu op het proefstation te Singalon op Luzon proeven genomen met de Pioneer Maguey Stripper, die 2500 pesos kost, d. i. ongeveer 3000 gulden, en normaal door een motor van 6 paardenkrachten moet worden in beweging gebracht, maar ook kan worden bediend met behulp van karbouwen of paarden, dan wel waterkracht, waar die beschfkbaar is.

Deze machine kan op een dag 15000 bladeren ontvezelen — het tiende deel van de Stephens machine dus, waarvan de prijs evenwel het viervoud bedraagt — waarvan dan ongeveer 1500 Engelsche ponden aan vezels wordt verkregen.

Harry T. Edwards, de vezel-expert van genoemd bureau, liet zich over de in beproeving zijnde machine zeer gunstig uit en meende, dat de kleine producent daardoor in staat zou worden gesteld om heel wat meer voordeel dan tot nu toe het geval is van zijne aanplantingen te trekken. Hij geloofde dat voor magey een groote toekomst in dezen archipel was weggelegd.

Door het Bureau of Agriculture werd onlangs bij circulaire medegedeeld, dat het in de provinciën Ilocos Norte en Ilocos Sur eene groote hoeveelheid volwassen inlandsche maguey-planten had aangekocht, die het als te voren bij aanvrage van niet meer dan 200 stuks *gratis aan een ieder, die er om vraagt*, zal voortgaan te verstrekken, terwijl grootere hoeveelheden, maar dan 10000 stuks, ter beschikking van provinciale besturen, gemeenten en planters worden gesteld tegen betaling der kostprijzen ad 1.5 peso per 1000 stuks.

Australische grassoorten.

Evenals op Curaçao heeft men op Nieuw-Holland dikwljls last van langdurige droogten, tengevolge waarvan bv. het aantal schapen op dat eiland van ruim 106 millioen in 1891 tot 54 millioen in 1902 daalde, om echter in 1904 reeds weer een totaal van 72 millioen te bereiken. De groote achteruitgang in het tijdvak 1891 — 1902 was het gevolg van buitengewone, herhaaldelijk voorkomende en lang–aanhoudende droogten, waartegen zelfs in Australië geen kruid gewassen was, waar anders de verschillende grassoorten, welke het voedsel voor de schapen leveren, nog al tegen droogte bestand zijn.

Het geheele binnenland, het zoogenaamde Far West van de koloniën Queensland, Nieuw Zuid-Wales en Victoria, is als het ware één groote schapenweide, waar men de zware eucalyptus–bosschen geleidelijk zag verdwijnen door het zoogenaamde ringbarking. Daar het ontwortelen van deze eeuwenoude reuzen te moeilijk en te kostbaar zou wezen, kapt men in de schors van den boom een rond gaanden ring uit, tengevolge waarvan de boom uitsterft en geen vocht meer aan den bodem onttrekt, die zich dan met gras bedekt.

Onder deze, meerendeels uitstekende grassoorten, zijn er enkele, die tot een hoogte van 1 meter bereiken. Het weerstandsvermogen tegen droogte is dikwerf buitengewoon groot en maakt in 't droogwarme klimaat een kostbare eigenschap uit. Zij groeien op de meest dorre terreinen, en zelfs in de met duinen bedekte vlakten, waar zij het maandenlang zonder water kunnen uithouden. Twee der meest voorkomende soorten, waaraan in tijden van langdurige droogte vele dieren hun behoud hadden te danken, zijn het mitchell–gras en het love-gras, welke laatste soort door de schapenfokkers ook never-fail wordt ge-noemd, omdat zij nimmer zou tekort schieten.

Naast deze gewone grassoorten heeft men de zoogenaamde saltbushes, grassoorten en struiken, die uit zich zelve een groote hoeveelheid zout bevatten en tengevolge van de vochtaantrekkende eigenschappen van het zout tegen droogte buitengemeen bestand zijn, zoodat men ze tot zelfs op de zandgronden aantreft. Met uitzondering van enkele gevaarlijke soorten, leveren de saltbushes een voor de schapen zeer gezocht voedsel, daar de daarmee gevoede dieren zoo goed als gevrijwaard zijn van verschillende ziekten.

wordt, is die voorwaarde niet te verwezenlijken.

Ondergeteekende kan berichten, dat planters op St. Martin (Ned. Ged.) den wensch te kennen gegeven hebben, dat de landbouwkundige zich elk kwartaal daarheen zal begeven; hij maakt gaarne melding van dat feit, zoo ook van de omstandigheid dat in het afgeloopen jaar zoowel van het hoofdeiland als van de andere eilanden herhaaldelijk aanvragen om voorlichting van den landbouwkundige hebben plaats gehad, aangezien daaruit blijkt, dat ook in landbouwkringen de behoefte aan deskundige voorlichting wordt gevoeld.

Onder overlegging van een verslag van den arbeid van den landbouwkundige over het afgeloopen jaar en met verzoek om zich verder te mogen refereeren aan hetgeen bij de behandeling van de begrooting van het loopend jaar zoo door Bestuur als Regeering is aangevoerd, spreekt ondergeteekende nogmaals het vertrouwen uit, dat de Raad zijne goedkeuring aan het voorstel zal schenken.

Inspecteur.

Zooals den Raad uit de stukken betreffende de begrooting voor het loopend jaar tusschen Regeering en Staten-Generaal gewisseld zal kunnen blijken, is de redactie van dit artikel in dier voege gewijzigd, dat de kolonie Curaçao voortaan in de kosten van de landbouw-inspectie in Suriname gelijke som zal bijdragen als vroeger als aandeel in het traktement van den Inspecteur van den landbouw in West-Indië toegestaan. Ondergeteekende hoopt, dat door die wijziging tegemoet gekomen zal zijn aan de zijdens den Kolonialen Raad vernomen bezwaren, welke tegen het handhaven van den postwaren ingebracht. Door middel van die bijdrage zal ten bate van deze kolonie over de diensten van den Inspecteur van den landbouw in Suriname als adviseur in landbouwaangelegenheden voor de kolonie Curaçao beschikt kunnen worden en, evenals tot dusverre, van den cultuurtuin en het scheikundig laboratorium te Paramaribo gebruik kunnen worden gemaakt.

PROEVEN.

Dividivi

Tot voortzetting en uitbreiding van divi-divicultuur worden f 16,000 aangevraagd.

Sisal.

Er bestaat vooruitzicht, opde vorming van eene maatschappij, welke de cultuur van de sisal-agave beoogt; onderhands werd althans aan het Bestuur gevraagd, of het eventueel bereid zoude zijn tot dat doel een renteloos voorschot te verleenen.

Het Bestuur had reeds in een ander geval een voorschot aan eene maatschappij tot beoefening van de agave-cultuur toegezegd, maar, aangezien deze den haar gestelden termijn ongebruikt heeft laten voorbijgaan, bestaat er alle vrijheid om aan eene andere onderneming het vooruitzicht op het verkrijgen van een voorschot van bestuurswege te verleenen.

De bedoeling is om eene som van ten hoogste f 20,000.— voor zoodanig voorschot te bestemmen.

Aangezien de zaak nog in wording is en er geene bepaalde gegevens voorhanden zijn, die bij de berekening van hetgeen eventueel in 1909— gesteld al dat men dan reeds zoo ver zijn zal — zou moeten worden uitgekeerd, dienst zou kunnen doen, wordt het voor dat doel gewenscht crediet in een memoriepost aangegeven.

— Het Bestuur zal in den loop van 1908 de beschikking verkrijgen over 53.000 sisalplantjes: eene hoeveelheid die voldoende is om 30 H.A. te beplanten. Het doel, waarmede die plantjes werden aangeschaft, was om ze verkrijgbaar te stellen voor hen, die zich aan de agavecultuur wenschen te wijden. Voor het geval echter dat geen particulieren zich mochten bereid verklaren met de cultuur een aanvang te maken, stelt het Bestuur zich voor die plantjes op de gouvernementsgronden te doen uitplanten, voor welken aanleg een crediet van f 2000— wordt aangevraagd.

Caouthouc.

Uit een op eene particuliere onderneming genomen proef is het gebleken, dat zeker caouthouc-leverend gewas hieruitstekend gedijt en goede resultaten belooft. Ten einde de gelegenheid te hebben een zelfstandig oordeel te vormen en verdere proeven met gewassen van dien aard (b. v. met de Ceara rubber en Landolphia) te nemen, wenscht het Bestuur over een crediet van f 500.— te beschikken, ten einde in die richting werkzaam te kunnen zijn.

Oranjerie.

De gouvernementsproeftuin biedt gelegenheid aan om 3 à 4 H. A. terrein tot oranjerie in te richten, tevens om irrigatie-resultaten te demonstreeren, waarvoor de bestaande putten niet voldoende zullen zijn. Er zal een nieuwe put met molen geinstalleerd moeten worden, waartoe f 500.- benoodigd zal zijn, terwijl voor de bewerking f 200.— zal worden vereischt.

De meeste oranjerieën worden bezocht door allerlei kwalen, die verband moeten houden met de wijze van besproeiing en met die van grondbewerking. Het is dus van groot belang om verschillende systemen van bevloeiing, enz. aan te geven en de bruikbaarheid daarvan te onderzoeken. Tevens zal een onderzoek naar de meest waardige soort plaats hebben.

KLEINERE PROEVEN.

De hiervoor gevraagde gelden dienen:

1. voor cultuur en onderhoud der aangekochte buitenlandsche gewassen; het meeste wat aan veredelde planten gedaan wordt zal door den landbouwkundige zelf moeten gebeuren.

2.— voor proefvelden met inlandsche en Peruaansche katoen, waaraan reeds in 1908 gewerkt is. Van het succes der voorloopige proeven hangt het al of niet voortzetten en uitbreiden af.

3.— voor andere gewassen. Het ligt in de bedoeling om mais, boonen, bacoven, broomcorn en wellicht nog andere gewassen op proefvelden te kweeken.

Credieten.

Voor 1908 was dit onderdeel pro memorie geraamd; voor 1909 wordt f 2.000 aangevraagd. Hoewel het de bedoeling is aanvragen om landbouwcrediet naar de Curaçaosche Bank te verwijzen sinds die instelling de bevoegdheid verkregen heeft om ook in deze richting werkzaam te zijn, zoo kunnen er zich gevallen voordoen, waarin de bank niet wenscht te treden; b. v. wanneer er zeer geringe bedragen worden aangevraagd. Ten einde in die gevallen te voorzien en ook om er toe te kunnen medewerken het denkbeeld van oprichting van onderlinge landbouwcredietbanken ingang te doen vinden, wenscht het bestuur over een klein crediet te beschikken. Het bestuur gaf reeds in drie gevallen, waarin belanghebbenden wederkeerig voor elkander borg bleven, kleine sommen ter leen.

Cultuurtuin.

Hiervoor werd f 700— voor het loopend jaar toegestaan. Dat bedrag zal niet voldoende zijn om in de behoefte van den dienst te voorzien. In de eerste plaats is er beschikking over personeel noodig, dat aan den cultuurtuin voortdurend verbonden moet zijn, maar ook en vooral moet hiermede rekening gehouden worden, dat, wanneer de landbouwkundige voor dienstreizen afwezig is, hetgeen in verband met de belangen der andere eilanden, in den loop van het jaar nog al eens zal voorkomen, de leiding van den cultuurtuin opgedragen kan blijven aan iemand, die met de zaken geheel vertrouwd is. Voor bekostiging van personeel wordt gerekend op een uitgaaf van minstens f 1.000—, terwijl voor andere uitgaven eene som van f 500— benoodigd zal zijn.

Werkplaats van den Landbouwkundige.

De raming is met f300— verhoogd, en wel met f 50— voor enkele publicatiën b. v. over sisal, sorghum, oranjerieën, enz. f 100— voor het inzamelen en prepareeren van materiaal der Curaçaosche flora, waaronder kosten van verzending f 50— voor aankoop van instrumenten en f 150 — voor aanschaffing van boeken en tijdschriften.

Hout voor omheiningen.

Daar op meerdere gedeelten van het domein waar huurgronden worden uitgegeven geen voldoende plantmateriaal gevonden wordt voor omheiningen, stelt ondergeteekende zich voor, het aangevraagde crediet te besteden tot het aanleggen van kweekplaatsen hiervan, om dat t. z. t. tegen vergoeding der kosten ter beschikking van de bevolking te stellen.

Landbouwwerktuigen.

Aangezien vele plantage-bezitters in den drukken planttijd geen voldoend aantal arbeiders kunnen krijgen en daardoor soms gedwongen zijn minder te planten dan wel hun voornemen was, daar velen over eenig trekvee beschikken, dat hun onder deze omstandigheden niet dan weinig hulp kan verleenen, doordat goede werktuigen ontbreken zoo heeft het Bestuur gemeend een goed werk te doen door aanschaffing van goede landbouwwerktuigen, welke aan belanghebbenden in bruikleen afgestaan kunnen worden om hen bij het doen van een aankoop te leiden.

Landbouwcursus.

Het ligt in de bedoeling een landbouwcursus te openen, ten einde belanghebbenden en belangstellenden gelegenheid te geven zich vakkennis eigen te maken of die kennis uit te breiden. De lessen zullen ambtshalve gegeven worden door den landbouwkundige. Het voornemen bestaat echter daarbij tevens gebruik te maken van de diensten van een onderwijzer met landbouwakte, en, indien dat noodig mocht blijken, ook van een vakleeraar van scheikunde, plantenteelt, bodemkennis, grondbewerking en-verbetering, en bemestingleer.

Art. 27. KOSTEN VAN AANKOOP VAN TERREIN TOT UITBREIDING V|H DOMEIN f 15,000.

Ook voor het dienstjaar 1909 wordt een crediet aangevraagd tot aankoop van gronden ter uitbreiding van het domein. Over het voor het loopend jaar toegestane bedrag beschikkend zal vermoedelijk slechts gedeeltelijk in de onmiddelijke behoefte in een bepaald gedeelte van het eiland kunnen worden voorzien: In een ander deel echter zal de behoefte aan terrein ter uitgifte blijven bestaan.

Zooals blijkt uit de toelichting, gegeven bij de credieten voor domeinuitbreiding in den loop van 1907 aan den Raad gedaan, en waarnaar voor zooveel doelijk. wordt verwezen, zal het in de eerste plaats noodig zijn in de westelijke districten. d. i het 4e en 5e, in de behoefte aan terrein te voorzien. Maar het is thans gebleken, dat voorziening ook voor het 3e district reeds bepaald noodig moet worden geacht. Bij het Bestuur zijn aanbiedingen uit al de drie districten ingekomen waarbij meer of minder voor het doel geschikte tuinen worden aangeboden.

Het voor 1908 toegestaan bedrag zal niet voldoende zijn voor terreinaankoop, zoo in de westelijke districten als in het 3e district, waardoor het noodig is, wil het Bestuur in staat zijn tot verderen aankoop als vorenbedoeld over te gaan, in de begrooting voor 1909 een nader crediet voor het doel beschikbaar te stellen. Ingeval dit nader crediet verleend wordt, zou het Bestuur in de gelegenheid zijn om voorloopig op aanbiedingen als bovenbedoeld in te gaan, onder beding van levering en betaling in het jaar 1909.

Art. 28 SUBSIDIE AAN DE CUR. MAATY. etc. f 3,500.

Eene som van f 1,000 van het hierbij aangevraagd crediet, zal uitsluitend ten bate van de vlechtindustrie worden uitgegeven.

BONAIRE.

Huurschuld en Werkverschaffing.

Voor het Gouvernement is het van zeer groot belang, dat zich in de buitendistricten op Curaçao, zoowel als op de eilanden van lieverlede centra van bevolking vestigen of m a. w. dat er dorpen gevormd worden. Voor het politietoezicht heeft dit ontegenzeggelijk enorm veel voor, den districtmeester maakt het zijn werk minder tijdroovend, Zulke vestigingsplaatsen bestaan er reeds op Bonaire; Rincon is een type van een dorp. Dezen bestaanden toestand gaat het Bestuur door de toepassing van het nieuwe hourcontract bemoeilijken en op den duur onmogelijk maken.

Bij mislukking van den oogst is het nu reeds geen zeldzaamheid, dat tal van personen of in het geheel niet, of eerst na heel veel tobbens in staat zijn, de geringe som bij elkaar te krijgen, om de huur van hun akker die buiten het dorp ligt te voldoen. Wat zal het nu worden nu zij ook huurplichtig geworden zijn voor den grond in de kom der gemeente, waarop hun hut staat, nu zij dus het dubbele moeten opbrengen? Nu reeds gaven sommigen het voornemen te kennen, de hut, die zij zoo lange jaren bewoond hebben, eenvoudig in den steek te laten en zich metterwoon op hun akkergrond te vestigen, vèr buiten de kom van het dorp. Het is niet onwaarschijnlijk, dat dit voorbeeld navolging zal vinden. In plaats dus van de bevolking te concentreeren, wordt zij door dezen nieuwen maatregel van het Bestuur uiteengedreven.

Te dezer plaatse moet ons nog iets anders van het hart. Zouden er niet overvloedige termen aanwezig zijn, om voortaan *bij mislukking van den oogst* aan de huurders van gouvernementsgronden, waarop de mais geplant wordt, voor dat jaar kwijtschelding van huur te verleenen? Zoo dikwijls leest men in de Hollandsche bladen, dat grondeigenaren aan hun pachters bij hagelslag of overstrooming of andere rampspoeden zulk een vrijstelling van de pachtsom toestaan. *Les idées marchent.* Nog dezer dagen kon men in de „Arnhemsche Courant" lezen, dat door Prof. Mr. Diepenhorst te Amsterdam, als voorzitter van de enquête-commissie omtrent het pachtcontract o. a. werd medegedeeld, dat bij deze enquête de vraag: „Vindt ge het wenschelijk, dat bij onvoorziene rampen geheele of gedeeltelijke restitutie van de pachtsom plaats heeft *met overweldigende meerderheid bevestigend* beantwoord werd. Het is zelfs zeer goed mogelijk, dat een wettelijke regeling dezer aangelegenheid tot uitvoering komt.

Doch wanneer de financiën onzer „noodlijdende kolonie" een dergelijke mildheid niet gedoogen, zou men toch onder een anderen vorm hetzelfde kunnen bereiken zonder dat een der partijen daarbij schade leed en waarbij zelfs beiden gebaat werden, door nl. de huurpenning *in arbeid* te laten betalen. Op zich zelf zijn wij tegen heerendiensten, het herinnert ons te veel aan de slavernij, maar nu dergelijke wijze van werkgeving eenmaal bestaat en zoowel bij den Planter als bij het Bestuur hier op Curaçao in zwang is, zou er misschien over gedacht kunnen worden dergelijke methode ook op Bonaire te gaan toepassen om de huurpenningen te innen.

Telken jare moet het Gouvernement meermalen arbeiders voor grondwerk in dienst nemen.

Welke redelijke bedenking zou men nu kunnen aanvoeren tegen volgenden voorslag, om bij voorkomende gelegenheden daarvoor op de eerste plaats die werkloozen aan te nemen, die *onvermogend* zijn hun huurschuld in *geld* af te doen, om hun gelegenheid te bieden ze in *onbetaalden arbeid* te kwijten b. v. naar de rede van 50 cts. voor de mannen en 30 cts. voor de vrouwen, het gewone dagloon, dat het Bestuur op Bonaire bij werkverschaffing pleegt uit te keeren? Maar, omdat die werkloozen ook leven moeten en hun familie onder houden, zoude helft van het loon hun moeten worden uitbetaald, de andere helft op afbetaling der huur worden ingehouden.

Dit bemiddelingsvoorstel moet een ieder bevredigen. Geldt het een werk van langen duur, dan kan men zonder bezwaar die schuldaflossing over verschillende weken verdeelen, door telkens slechts één of twee dagen per week voor half loon te laten werken. Zoo wordt de last bovendien nog minder drukkend. Als regel zouden wij nog daarbij willen aanbevelen, die *schulddelging-door arbeid* alléén te laten verrichten, 1°. buiten den plant- en oogsttijd, wanneer de werkloosheid gemeenlijk het grootst is, 2°. zooveel mogelijk in de naaste omgeving der woonplaatsen dezer onbemiddelde huurplichtigen. Op deze wijze heeft er dus een *wederkeerig dienstbetoon* plaats. Van de zijde der arbeiders nl. door tegen een lager loon te werken, dan onder normale omstandigheden voor zulk werk wordt uitgekeerd. Van den kant van het Gouvernement, door de helft van dien arbeid te aanvaarden als kwijting der huurschuld en door dien arbeid dienstbaar te maken ten bate der gemeenschap en ten nutte der omgeving der huurders. Het volk levert zijn goedkoopen arbeid in compensatie van de diensten, die het Bestuur bewijst om zijn lot dragelijker te maken en te verbeteren.

Ook over dezen arbeid als middel van werkverschaffing valt nog iets naders te zeggen. Daar valt door het Bestuur nog zooveel te verbeteren, dat het volstrekt onnoodig is, bij werkverschaffing nutteloos werk te laten verrichten, door b. v. van daag een kuil te laten graven en morgen met de uitgegraven aarde weer te laten dempen, of zooals vroeger bijna regel was de wegen te laten herstellen, zoo onbeholpen en onoordeelkundig, dat men met wiskunstige zekerheid kon voorzien, dat men na de eerste flinke regenbui weer opnieuw kon beginnen. Daarom moet het Gouvernement er op uit zijn, ook met het oog op de beperkte financiën der kolonie en in het belang der belastingbetalers, zulke werken te laten uitvoeren, die tevens tot nut strekken van het algemeen, of althans ten gerieve zijn van een belangrijk deel der bevolking. Daaronder rekenen wij b. v. het herstellen van wegen, het graven van putten en viiver's. Aldus krijgt die werkverschaffing nog een tweede goede zijde. Veel beter bereikt men zijn doel, wanneer zulke werken uitgevoerd worden, die op zich zelf weer productief zijn, of onmiddelijk ten gevolge hebben, dat later in volgende jaren de werkloosheid steeds binnen engere grenzen beperkt wordt. Wij hebben hier met betrekking tot Bonaire vooral het oog op de verbetering van de dividivi-cultuur en de uitbreiding van de aloë- en het begin maken met de sisal-aanplantingen. Doch hier moet systematisch gewerkt worden. De theorie leert, dat een boom, die geregeld onderhouden en gesnoeid wordt, veel meer vruchten oplevert, dan wanneer hij aan zijn eigen lot wordt overgelaten. De praktijk wijst uit, hoe waar en deugdelijk die theorie is. De dividiviboomen mogen nog zulke bescheiden eischen stellen, een feit is het, dat, waar zooals op Rincon een nest van onkruid zich onder, rondom en op die boomen opgehoopt heeft, zij verstikt worden en onmogelijk vruchten kunnen opbrengen. Honderden en duizenden peulen gaan verloren, doordat geen mensch, geen geit zelfs in staat is zich door dien warboel van doornstruiken, cactussen en spaansche juffers heen te werken, om de afgevallen peulen te bemachtigen. Bijna overal ziet men drie, vier of meer stammen stijf naast en tegen elkander ten koste der productiviteit

Koloniaal Museum.

Het Koloniaal Museum heeft, als bulletin n°. 38, een werkje uitgegeven, dat op den omslag het portret draagt van wijlen den directeur dier instelling F. W. van Eeden, en dan ook de eerste uitgave is van het z. g. Van Eeden-fonds. Het werk bevat „Bijdragen tot de kennis der Flora van Nederlandsche West-Indië".

De eigenlijke bijdragen tot de kennis der flora van Nederlandsch West Indië, worden geopend met een geschiedkundig overzicht van dr. A. Pulle, te Utrecht, over het onderzoek naar de flora van Suriname. Aan dit lezenswaard opstel zijn toegevoegd een literatuuropgave en een lijst van planten (vaatkryptogamen en phanerogamen), die in Suriname gevonden zijn. Dr. A. Pulle besluit zijn bijdrage met een lijst van inlandsche namen.

Drs. I. Boldingh publiceert in deze iuitgave van het Van Eeden-fonds een nejst van planten, die door de bewotillrs van de drie Nederlandsche Antinen (St. Eustatius, Saba en St. Marsch) als geneeskrachtig worden bedaouwd. Deze lijst is zoo bewerkt, sict sij tevens een vergelijkend overzicht geeft van wat bij verschillende schrijvers gevonden wordt over het medicinaal gebruik der planten.

De heer Boldingh had in 1906, op initiatief van prof. Went, een studiereis ondernomen naar de drie Nederlandsche Antillen. Bijdragen uit het Korthals-fonds, uit het Van Eeden-fonds en van de Maatschappij tot Nat. Onderzoek der Ned. koloniën en het Prov. Utrechtsch Genootschap hadden die reis mogelijk gemaakt.

Consulaire Berichten.

„Handelsberichten" N°. 44 bevat o. a. eenige mededeelingen over de cultuur van vezelplanten in de Vereenigde Staten van Amerika, en de Amerikaansche bezittingen en Mexico. Deze mededeelingen zijn ontleend aan een rapport van den Heer Eyster H. Dewey, botanicus, belast met het onderzoek van vezelplanten aan het departement van Landbouw te Washington, welk rapport werd ingezonden door Hr. Ms. gezant te Washington. In het bijzonder worden in dit rapport de agaven (sisal, hennequen, maguey en istle) benevens Manilahennep (abaca), ananas en rameh besproken.

Verder wordt er ook aan de hand van rapporten van de consulaire ambtenaren te Havana, Port-au-Prince (Haiti) Kingston (Jamaica), Port-of-Spain (Trinidad) en Carácas, alsmede van de gouverneurs van Suriname en Curaçao, een overzicht gegeven van den handel in beddegoederen in West-Indie en Venezuela. Nederlandsche firma's in deze branche kunnen in dit overzicht verschillende aanwijzingen aantreffen, terwijl zij, tevens, (blijkens een noot bij dit overzicht), op schriftelijke aanvrage van Afdeeling Handel, opgave van adressen kunnen erlangen.

en „*struggle for life*" voeren. Aan de Westzijde van het dorp ter zijden van den weg naar Para-Mira staan alle boomen overwoekerd door een parasiet „*barba di paloe*", die alle levenssappen den boomen uitzuigt en belet, dat ze ooit een enkele peul opleveren. Hier en daar vindt men een haast onuitroeibare liaansoort „*trompetter*" de takken dier boomen omstrengelen en hun groei belemmeren. Is het dan te verwonderen, dat de dividivi-opbrengst op Rincon niet zoo buitengewoon is, als men van die duizenden boomen billijkerwijze zou mogen verwachten? Door de terreinen rondom de boomen te zuiveren, stammen te kappen, takken te snoeien, parasieten af te rukken kan de produktie gemakkelijk verdubbeld worden. Men heeft reeds de proef op de som. Waar een paar maanden geleden enkele plekjes zijn schoongemaakt, zijn nu de boomen beter voor den pluk bereikbaar en beginnen eertijds onvruchtbare boomen nu al peulen te dragen. Deze werkverschaffing, die al zoo spoedig productief wordt, komt later bij den uitvoer der peulen, nog bovendien de koloniale kas ten goede.

Wanneer men nog dieper en grondiger deze zaak beschouwt, is het dan in alle oprechtheid gesproken, niet minstens vreemd te noemen, dat zulke nuttige en noodzakelijke verbetering onzer dividivi-cultuur, die zoo gemakkelijk en met betrekkelijk geringe onkosten kan ter hand genomen worden, en van zoo grooten invloed kan zijn om den economischen toestand in dat dorp op te heffen, tot nu toe steeds op zich heeft laten wachten en dat men er misschien eerst *noodgedwongen bij wijze van werkverschaffing* een begin mede zal maken? Hoe goed het ook moge zijn, dividivi uit te zaaien of jonge boompjes te planten, iedereen zal toch moeten erkennen, dat op eerstgenoemde wijze met veel geringer onkosten, met minder risico en veel spoediger meer productie verkregen en meer armoede gelenigd zal worden.

Nog met een enkel woord meenen wij de volle aandacht van het Bestuur te mogen vestigen op de beiden andere genoemde culturen. Bijaldien van Gouvernementswege jaar op jaar meer velden met aloë beplant werden en ook met sisal begonnen, zou dit al spoedig een nieuwe hulpbron van inkomsten worden zoowel voor de arme bevolking als voor de koloniale kas. Meer dan al het genoemde is dit een productieve werkverschaffing, omdat zij bij den oogst van aloë en sisal, die juist in den droogen tijd valt, aan tal van nijvere handen werk en verdiensten zal geven

Als men met een beetje *goeden wil* en met *kennis van zaken* zoekt en werkt, dan moeten en kunnen er nieuwe bronnen van inkomsten voor de bevolking geschapen worden. Bonaire moet nieuwe levenssappen krijgen en krachtig gemaakt, om met succés de chronische kwaal, die zooveel mannen tot onvrijwillige werkloosheid doemt en van het eiland wegdrijft, te kunnen bestrijden.

Nieuwsberichten

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Hedenmorgen arriveerden twee nieuwe Paters Missionarissen voor de R. K. Missie; de Weleerw. Paters CLEMENS BROUWER en HUMBERUS SMIT.

Wij heeten hen van harte welkom.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen:

Van den Heer Dr. LEOPOLDO LANDAETA, Consul van Venezuela, een brochure getiteld: *Cuestion venezolano-colombiana.*

Van den Heer ABRAM DE SOLA een brochure: *Compañia de Prestamos y construcciones de Barranquilla.*

Alsmede het *Verslag over het twee en dertigste huishoudelijk jaar van „De Curaçaosche Hypotheekbank."*

De Curaçaosche Hypotheekbank.

Verleden Vrijdag, 13 Maart, hield deze Instelling hare algemeene vergadering. Met voldoening kon worden medegedeeld, dat de Curaçaosche Hypotheekbank het einde van haar kritieke periode, nu een paar jaar achtereen doorgemaakt wegens het uit algemeen geldgebrek veelvuldig opvragen van bij de Bank belegde kapitalen, nabij schijnt, en zich nog steeds verheugen mag in het ongeschokt vertrouwen, sinds jaren reeds algemeen genoten. Sommige crediteuren trokken hun verzoek om geld weder in. Toch werd in den loop van 1907 meer dan 120,000 Gld. terugbetaald en slechts 37,000 Gld. in administratie ontvangen.

Doordat de „Curaçaosche Bank" begonnen is landbouwcredieten beschikbaar te stellen, waren sommige plantagehouders in staat de verschuldigde interesten aan te zuiveren. Aldus werd ontvangen f 5.489. In het begin van 1906 bedroeg het totaalcijfer der teruggevraagde kapitalen f 365.050, op dit oogenblik bedraagt het nog slechts f 86.300, zoodat het Bestuur gegronde verwachtingen kan koesteren binnenkort wederom over groote sommen te kunnen beschikken en de volle werkzaamheden weder heel spoedig hun geregelden loop zullen hebben. De winst over het boekjaar 1907 bedraagt f 22,162.92.

De vergadering besloot echter nog geen dividenden uit te keeren, maar het reservefonds te brengen op het maximum: f 100,000. Voorts werd besloten het hierna nog overblijvend credit saldo á f 2,301.56 der rekening Winst en Verlies onaangeroerd te laten. Hierdoor wilden de aandeelhouders den crediteuren den besten waarborg geven voor de terugbetaling van door hen bij de Bank belegde kapitalen.

Op het einde van 1907 waren alle huizen onder het beheer van de Bank verhuurd; zij zijn in goeden staat.

Porfirio Diaz.

H. M. heeft benoemd tot Grootkruis in de Orde van den Nederl. Leeuw den President der Ver. Staten van Mexico, PORFIRIO DIAZ, en den Commandant van H. M. *Gelderland*, Baron van ASBECK, belast met de mededeeling hiervan aan den nieuwbenoemde.

C. S. S. V.

Heden avond te 8 uur zullen de leden der C. S. S. V. aan Kaptein HINRICHS een geschenk aanbieden, als blijk van erkentelijkheid voor de vele bewijzen van belangstelling, door de Vereeniging ondervonden, tijdens zijn verblijf op Curaçao. Ook aan Kaptein HINRICHS dankt de Vereeniging het, dat zij voortaan (ten minste als de Koloniale Raad niet van een ander gevoelen is) f 1000 subsidie van het Gouvernement zal krijgen.

Het geschenk, dat de Vereeniging aan Kapitein HINRICHS denkt aan te bieden, zal zijn een fraai gouden horloge met eene inscriptie, die hem voortdurend zijn verblijf op Curaçao herinneren zal. De leden verzamelen zich in het Gymnastieklokaal der Hendrikschool en begeven zich van daar in optocht, begeleid met fakkels en Chineesche lantarens naar 't Fort, waar de aanbieding van het geschenk zal plaats hebben.

Regenval.

Gedurende de maand Februari.

		mM.
Fort Amsterdam		21.3
Plantage	Savonet	0
„	Knip	1.6
„	Klein Sta. Martha	4,5
„	Siberie	18
„	Cas Chikitoe	12,6
„	Fuik	16,6
„	Gr. St. Joris	16.7
	Beekenburg	17.4
	Hoffi abao	10,5
	Sta. Rosa	23
„	Noordkant	15,5

Scheepvaart.

Van 1—15 Maart zijn onze haven binnengeloopen:

Stoombooten	16
Goeletten	19
Bijlanders	16
Totaal	51 schepen.

Oorlogsschip.

Hedenmorgen liep de *Tacoma* binnen na saluutschoten met het Waterfort te hebben gewisseld. *Tacoma* is een kruiser van de Vereenigde Staten, een tweemastschoener, 89 M. lang, 13 M. breed en met 5,2 M diepgang, metende 3200 ton. Hij heeft 23 kanonnen aan boord.

Zou dit een voorlooper zijn van andere, die, volgens loopend gerucht, naar Maracaibo zouden stevenen om die haven te blokkeeren terwille van de Bermudez-quaestie?

Uit zeer vertrouwde bronnen weten wij, dat tot dus verre alle geruchten over oorlog, blokkade, kolen innemen op Curaçao. etc. nog niet veel vasten grond hadden. De *Tacoma* zal heden wel het laatste nieuws aan boord hebben.

Storm.

Wel geen orkaan maar toch een flinke storm heeft op onze Bovenwindsche eilanden gewoed in den nacht van 7—8 Maart, welke niet onbelangrijke schade heeft aangericht.

Huizen werden zwaar beschadigd, hutten omvergeworpen, boomen ontworteld, terwijl ook de op het veld staande gewassen, o. a. de katoen, erg hebben geleden. De regen was

onbeduidend, maar de zee zeer onstuimig. Vooral de schepen moesten het ontgelden; eenige werden aan splinters geslagen, andere met averij op 't strand geworpen, wederom andere dreven met anker en al weg. Een kaptein van St. Martin verdronk. De geheele schade zal eerst later ten volle te schatten zijn.

Nederland.

Het Kabinet.

Het oud-liberale „Utrechtsche Dagblad" zegt omtrent het nieuwe ministerie:

......In de eerste plaats de onbetwistbare gaven van den minister-president, — die, hopen wij, nu wel weer den titel van minister-president zal aandurven en het permanent-tijdelijke voorzitterschap van den ministerraad naar het oude archief zal verwijzen, — diens groote geestesgaven dan worden door vriend en vijand erkend.

Staaltjes van zijn buitengewoon gemakkelijk bevatting- en aanpassingsvermogen waren reeds lang in omloop.

Onmiskenbaar spreekt in hem de herediteit van zijn vader, mr. J. Heemskerk Azn. De zoon heeft echter boven den vader zekere gemakkelijkheid van vormen, zekere zwierigheid en jovialiteit in optreden voor. Hij doet, naar het woord van een onzer collega's en geestverwanten, aan een Engelschen Tory denken.

Dat hij het in den Amsterdamschen gemeenteraad tot wethouder bracht, is mede een indirect bewijs voor zijn groote kunde. Het is een aardig woord dienaangaande van den heer Du Tour van Bellinchave, dat wij ons herinneren: „Minister te worden, is gemakkelijk; dat beveelt de Koning, en daarmee uit; maar wethouder te worden is een eer; want het zijn je collega's met wie je gewerkt hebt en die je kunnen beoordeelen, die je daartoe benoemen."

Dat de liberale Amsterdamsche Raad den heer Heemskerk tot wethouder benoemd heeft en hem jaren lang in die kwaliteit heeft gehandhaafd, beteekent een erkenning van zijn groote bekwaamheid.

Alleen, hoezeer de heer Heemskerk ook heeft uitgeblonken als advocaat, als wethouder, als Kamerlid (al mag door de cumulatie van al die werkzaamheden er nu en dan misschien ook wel eens achterstand op zijn schrijftafel zijn geweest), zijn talent in die drieërlei kwaliteit is vooral gebleken een talent van vlug en goed begrijpen, en goed en pakkend weergeven in woorden te zijn. Het is, als we 't met vrijmoedigheid mogen zeggen, een redenaarstalent. Dat de heer Heemskerk staatsmanstalent bezit, moet thans blijken. Wij zijn geneigd het te gelooven.

Wij zien in hem een man, die optreden zal in gematigden, praktischen, verzoenenden geest. Die de realiteit van het landsbelang boven het partijbelang zal weten te stellen. Maar de toekomst zal moeten leeren, of dit vertrouwen bevestigd wordt.

In uiterlijk de tegenvoeter van den slanken en blonden heer Heemskerk, is de heer Kolkman innerlijk in menig opzicht met hem verwant. Beide zijn vol joviale scherts en jokkernij; van den heer Kolkman circuleeren tal van „bon mots"; hij laat, als hij spreekt zijn publiek altijd lachen. Het moet wel een vroolijk ministerie zijn, waarin deze beiden de hoofdrollen vervullen. En toch, evenals de heer Heemskerk, verbergt de heer Kolkman onder dit vroolijke uiterlijk een grooten ernst en nauwgezette degelijkheid. Zijn bekwaamheid bracht hem op reeds betrekkelijk jeugdigen leeftijd in de Tweede Kamer en maakte hem weldra tot het onbetwiste hoofd van zijn partij. Hij is een zeer scherpzinnig en werkzaam man; en hoewel het ons niet bekend is of hij op het gebied van 's lands financiën reeds veel heeft gepraesteerd, hij is conscientieus en neemt geen zaak ter hand zonder er zich met ernstige studie te hebben ingewerkt. Dat hij niet tot verdere opdrijving der directe belastingen zal medewerken, kan van zijn praktischen zin verwacht worden.

De heer Bevers is iets ouder dan de heer Kolkman en was dus al eerder lid van de Tweede Kamer en den Haagschen Gemeenteraad. Als we nu toch aan het teekenen van portretten zijn, dan mogen deze drie nog even naast elkander gezet; de heer Heemskerk slank en rijzig, met blond krullend haar, knevel en „mouche", los en gemakkelijk in zijn bewegingen; — de heer Kolkman kleiner. Zwart sluik haar (nu ietwat grijzend), kleine zwarte snor en „mouche" iets gereserveerds in zijn uiterlijk, een beetje streng; de heer Bevers tusschen deze beide in; blond, nu ook al min of meer grijs, sluik haar, een blozend goedhartig gelaat, vriendelijke blauwe oogen, neiging tot embonpoint.

Heusch, we kunnen 't niet helpen, maar 't is werkelijk een vroolijk ministerie met den heer Bevers er nu ook bij. Een joviaal en goedhartig man, de heer Bevers. Daar was onder de Haagsche balie niemand, die den heer Bevers niet gaarne mocht lijden, niemand die hem niet achtte om zijn onkreukbaarheid; hij had geen vijanden en werd al zeer spoedig in den Raad van Toezicht en Discipline verkozen.

In tegenstelling tot den heer Kolkman wortelde hij echter vaster in den gemeenteraad en werd daar, nu een jaar of 10 geleden, wethouder van openbare werken. Wonderlijk vlug heeft hij zich in die functie in de technische zaken ingewerkt; en zoo zien wij hem nu de portefeuille van Waterstaat toevertrouwd. „Rechtsche" ingenieurs zijn er nu eenmaal niet; dus mag de keuze van een jurist, die zich zoo met technische zaken vertrouwd heeft gemaakt, een gelukkige genoemd worden.

De benoeming van den heer Talma tot Minister van Arbeid zal bij menigeen misschien bedenking ontmoeten. Wij meenen, dat de billijkheid gebiedt zijn daden af te wachten.

Wie ooit in ernstige zaken met den heer Talma debatteerde, weet dat hij is een buitengewoon scherpzinnig man;......men behoeft die saamgeknepen lippen maar eens aan te zien! Zijn intellectueele superioriteit deed hem dan ook, hoewel nog een der jongste Kamerleden, weldra een leidende stelling in zijn partij innemen. En daar hij in het bijzonder sociale vragen tot veld van studie koos, was hij in een rechtsch kabinet vanzelf voor dit departement aangewezen.

Of deze beheerscher des woords zich nu ook tot staatsman zal ontwikkelen, ook dit is af te wachten.

Van den heer Nelissen wordt de hooge bekwaamheid algemeen geroemd. Dat voor de portefeuille van justitie een buiten de politiek staand man werd gekozen, kunnen wij slechts toejuichen.

Ditzelfde geldt ook van den heer De Marees van Swinderen.

Tot koloniën keert de heer Idenburg terug. Die keuze moet door alle partijen worden toegejuicht. Met recht genoot de heer Idenburg als Minister het algemeene vertrouwen, zoowel om zijn rechtschapen persoonlijkheid als om de beginselen van regeeringsbeleid, die hij voor Indië inleidde. Aan de behartiging onzer koloniale belangen is de politiek gelukkig allengs vreemd geworden en de heer Idenburg is zeker allerminst een politiek partij-minister geweest. Aan beide zijden der Kamer zal men hem ongetwijfeld zijn werk met vreugde zien hervatten, ook om den wille van de continuïteit in het bestuur.

En uit dit opzicht van continuïteit is ook de herbenoeming van Minister Wentholt tot Minister van Marine ons in hooge mate welkom.

Gaarne hadden wij de portefeuille weder door admiraal Ellis zien hernemen. Nu deze haar van de hand gewezen heeft, was het een gelukkige gedachte haar in handen van den heer Wentholt te laten, die reeds getoond heeft een krachtig en bekwaam bewindsman te zijn. Voor technische beschouwingen is het thans niet het oogenblik. Wij constateeren met groote vreugde het antecedent, dat thans, voor het eerst zooveel wij weten, althans de Minister van Marine bij wisseling der overige leden van het kabinet op zijne plaats gebleven is.

En eindigen wij nu met het departement van Oorlog, dan kunnen wij haast zeggen: lest best.

De politieke en godsdienstige overtuigingen van generaal Sabron zijn ons onbekend......zijn politieke richting kon zelfs door het officieuse correspondentiebureau niet onder een formule worden gebracht. Wij zeggen het ronduit; dit pleit voor hem. Een Minister van Oorlog moet buiten de partijen staan.

En dit weten wij, dat de generaal Sabron, tot voor korten tijd inspecteur van het Militaire Onderwijs en

...rna chef van den Generalen Staf, een man is, als aangewezen voor het ambt van minister.

Hij is een hoogst kundig, eerlijk, rechtschappen man, die bij het geheele leger in hoog aanzien staat, een man van karakter, bedaard en bescheiden, ernstig en vastberaden, een superieur man, op wien men vertrouwen kan.

En zoo maakt het nieuwe ministerie in zijn geheel genomen lang geen slecht figuur.

Hopen wij, dat het door zijn daden den indruk van een gematigd, van een zakenministerie, dien het aanvankelijk maakt, moge bevestigen.

Hopen wij, dat het zich zal weten te onthouden van daden van partij-politiek en van agressief optreden tegen politieke tegenstanders; hopen wij, dat het woord „antithese" onder zijn bewind niet in het woordenboek der Nederlandsche taal behoeve te worden opgeslagen.

Moge dit kabinet een terugkeer zijn tot die gezonde constitutioneele verhoudingen, waarin het ministerie geen partij-politiek maar lands-politiek voert en toont niet in maar boven de partijen te zijn gevestigd.

En dan zal, dunkt ons, het landsbelang die kringen onder 't Nederlandsche volk, die de zaken niet uitsluitend uit partij-oogpunt beschouwen, den wensch doen koesteren, dat ministerieele crisissen ons thans voor eenigen tijd mogen worden bespaard."

Buitenland.

Vereenigde Staten.

President Roosevelt richtte een bijzondere boodschap tot het Congres met betrekking tot de wetgeving op de trusts. Hij dringt daarin aan op maatregelen, ten einde aan verdorven toestanden in het zakenleven een einde te maken. De boodschap bevat een krachtige verdediging van de houding der regeering bij het vervolgen van de corporaties, die in strijd handelen met de wet, waarbij er op aangedrongen wordt dezelfde politiek te blijven volgen. De president verzoekt een verdere wetgeving in deze richting.

De interstate Commerce Commission moet gemachtigd worden om op eigen gezag in te grijpen ten aanzien van ieder tarief of van iedere handeling eener spoorwegmaatschappij. De commissie moet gerechtigd zijn tijdens den duur van haar onderzoek elke verhooging der vrachtprijzen te verbieden. Er moeten middelen verschaft worden om te kunnen geraken tot een waardebepaling van de spoorwegen. Deze moeten niet langer gerechtigd zijn tot het uitgeven van aandeelen en obligatiën, zonder de goedkeuring der federale regeering, opdat de opbrengst dezer uitgiften gebruikt worde voor verbeteringen en niet strekke tot verrijking van personen of van syndicaten. Een wettelijke bepaling dient er tot stand te komen, tot verbetering van een gedeelte van de „Sherman act", waarbij combinatiën verboden worden, hetzij ze redelijk of onredelijk zijn.

Verder beveelt Roosevelt aan, maatregelen te nemen om het dobbelen in fondsen en in handelswaren te voorkomen, zooals het doen van beursspeculatiën en het maken van corners. De president geeft toe, dat een wetgeving in dit opzicht met omzichtigheid dient te worden opgezet. Na voorts te hebben opgemerkt, dat de behandeling van een dergelijke zaak in een federale republiek door de federale regeering een bijzondere moeilijkheid oplevert, gaat Roosevelt voort te betoogen, dat de federale regeering z. i. toch ten minste het gebruik van posterijen, telegrafie en telefoondienst enkel en alleen voor het speculeeren in fondsen en in termijnzaken zou kunnen verbieden.

Met betrekking tot de verklaring van de ambtenaren der „Standard Oil" en der „Atchison Topeka" spoorweg-maatschappij, naar aanleiding van de zware boeten waardoor beide ondernemingen getroffen werden, merkt de boodschap op, dat de verklaringen zeer spitsvondig en ten opzichte van voorname bijzonderheden onjuist zijn. De president legt een brief over van den manager voor het algemeen vrachtvervoer der „Atchison Topeka" spoorwegmaatschappij, waaruit duidelijk de onwaarheid blijkt van het verweer van den president der „Atchison". Een dergelijk verweer van de „Standard Oil Company" is eveneens ongegrond.

Roosevelt verklaart verder, dat de aanvallen op de politiek der regeering afkomstig zijn van omgekochte politici en omgekochte nieuwsbladen. In antwoord op het geschimp hebben de autoriteiten geen gevangennemingen doen plaats hebben, doch in rede daarvan de overtreders van de anti-trustwet door boeten getroffen. „Op die wijze trachten wij op te treden en zijn wij opgetreden tegen eenige zeer vermogende misdadigers". De regeeringen van de staten en de nationale regeering hebben elk hun aandeelen in de regeling van het vennootschapswezen. Indien het congres de zaak veronachtzaamt, zullen de staten elk afzonderlijk handelen.

In weerwil van den gespannen financieelen toestand gedurende de twee afgeloopen maanden, gelooft de president geen oogenblik, dat de maatregelen der regeering de paniek hebben teweeggebracht. Doch al ware zulks het geval geweest, dan nog zou men niet aarzelen, hetzelfde nogmaals te doen om rotte deelen uit te snijden.

Dat is weer kloeke taal, die buiten de kringen dergenen, die er door worden bedreigd, stellig flinken weerklank zal vinden.

—Ter gelengenheid van den gedenkdag van Washington, hield de minister van oorlog Taft, te Buffalo eene rede over de landsverdediging. „Het voorbeeld van 1812, zeide hij, en de reusachtige verliezen in den burgeroorlog hebben ons doen zien, dat wij den raad van Washington niet hebben gevolgd. Van jaar tot jaar, maken wij onze marine sterker en ik hoop, dat het congres van het leger de kern zal maken, waaromheen onze landsverdediging zich zal groepeeren, in overeenstemming met onze bevolking en onze wetgeving. De kustverdediging van Hawai, van de Philippijnen en van het Panama-kanaal is nog onvoltooid. Ingeval van oorlog, zouden wij onze achterlijkheid duur moeten betalen. Wij zullen onze verdedigingsmiddelen langzaam aan vervolmaken en sterker maken dan ooit, indien wij tien jaar lang elken oorlog kunnen vermijden."

Te New-York sprak generaal Grant over het gebrek aan voorbereiding voor een oorlog in de Vereenigde Staten en zeide, dat bij een conflict met Japan de Vereenigde Staten een millioen manschappen zouden noodig hebben, teneinde de garnizoenen langs de kusten der Stille Zuidzee en van den Atlantischen Oceaan op voldoende sterkte te kunnen brengen. Hij beweerde, dat als een der groote machten de vloot aanviel en versloeg, eene vesting 50.000 vijanden zou kunnen verslaan indien de vijand aan de landpunt van Montank eene landing zou willen beproeven.

Advertentien.

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO